

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรีในยุคดิจิทัล

The Factors Affecting the Success of Educational Administration
under the Office of the Vocational Education Commission,
Phetchaburi Province in the Digital Age

จาร์วี นาคะเวช^{1*}, อภิชาติ เลนนันท์², และ เอี่ยมพร โตภาณุรักษ์กุล³

Jaravee Nakawej^{1*}, Apichat Lenanan², and Uamporn Topanurakkun³

^{1,2,3}สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

^{1,2,3}Educational Administration, Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: jarawee@pbpvc.ac.th*

Received: June 1, 2026; Revised: August 10, 2026; Accepted: August 12, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลและระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี และ 2) วิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการสำรวจ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 189 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 14 คน ซึ่งเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอน 175 คน ซึ่งสุ่มแบบแบ่งชั้นจากสถานศึกษา 7 แห่ง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาโดยรวมและทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านครูและบุคลากรทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการปรับตัวและการพัฒนาให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ 2) ปัจจัยทั้ง 6 ด้านมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน ได้แก่ ทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษา ($\beta = .376$) เทคโนโลยีทางการศึกษา ($\beta = .330$) การจัดการเรียนการสอน ($\beta = .302$) การบริหารจัดการ ($\beta = .288$) ผู้บริหารสถานศึกษา ($\beta = .268$) และครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\beta = .187$) แบบจำลองมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ($R = .914$) และสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 83.6 ($R^2 = .836$, Adjusted $R^2 = .830$)

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, อาชีวศึกษา, ความสำเร็จในการบริหาร, ปัจจัยทางการบริหาร

Abstract

This research aimed to 1) study the levels of school administration factors in the digital era and the level of success in school administration under the Office of the Vocational Education Commission in Phetchaburi Province, and 2) analyze the administrative factors that could predict success in school administration. This research employed a quantitative research approach using a survey method. The sample consisted of 189 participants, including 14 school administrators selected through purposive sampling and 175 teachers selected through stratified random sampling from seven educational institutions. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The findings revealed that 1) the overall level and all six dimensions of school administration factors were at the highest level, with instructional management and teachers and educational personnel having the highest mean scores. The overall level of success in school administration was also at the highest level, with adaptation and development to suit the environment having the highest mean score; and 2) all six factors had statistically significant positive influences on success in school administration. In descending order of standardized coefficients, these factors were educational resources and environment ($\beta = .376$), educational technology ($\beta = .330$), instructional management ($\beta = .302$), administration and management ($\beta = .288$), school administrators ($\beta = .268$), and teachers and educational personnel ($\beta = .187$). The model had a multiple correlation coefficient of $R = .914$ and could explain 83.6% of the variance in success in school administration ($R^2 = .836$, Adjusted $R^2 = .830$).

Keywords: School Administration, Vocational Education, Administrative Success, Administrative Factors

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลมีผลต่อระบบการศึกษา ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการ การสื่อสาร และการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน สถานศึกษาจึงต้องปรับการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทดังกล่าว โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีมาใช้นับสนับสนุนการเรียนรู้ การบริหารข้อมูล และการตัดสินใจของผู้บริหาร การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงให้ความสำคัญกับทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และการทำงานควบคู่กับการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม

การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษาเกี่ยวข้องกับความพร้อมของผู้บริหาร ครูและบุคลากร และความสามารถของสถานศึกษาในการปรับกระบวนการทำงานให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (โชษิตา ศิริมัน, 2564) สอดคล้องกับการศึกษาของ Klinbumrung et al. (2025) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูอาชีพศึกษาเพื่อให้สามารถออกแบบกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทการศึกษา และทิศทางการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและเทคโนโลยี โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570 กำหนดประเด็นการพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะสูงและสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการพัฒนาในอนาคต ตลอดจนการขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ขณะที่นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการปี พ.ศ. 2568–2569 กำหนดให้สถานศึกษาส่งเสริมทักษะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทักษะอาชีพที่จำเป็นในอนาคต รวมทั้งนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2567) ทิศทางดังกล่าวทำให้การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องครอบคลุมทั้งการบริหารเทคโนโลยี การพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนรู้ และการปรับกระบวนการทำงานให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้

ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความสำคัญต่อการจัดการอาชีวศึกษาเป็นพิเศษ เนื่องจากอาชีวศึกษามีหน้าที่ผลิตและพัฒนาากำลังคนด้านวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการและระบบเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีจึงส่งผลโดยตรงต่อทั้งทักษะที่ผู้เรียนต้องมี รูปแบบการจัดการเรียนการสอน และการบริหารสถานศึกษา ข้อมูลจาก OECD (2021a, 2024) ชี้ว่า ระบบอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนากำลังคนด้านเทคนิค แต่ยังต้องพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างทักษะของผู้เรียนกับความต้องการของตลาดแรงงานอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันโจทย์ดังกล่าวมีความซับซ้อนขึ้นจากความต้องการทักษะดิจิทัล ทักษะการคิด การปรับตัว และความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของกำลังคนในระบบเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ในบริบทดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดทิศทางและสร้างเงื่อนไขให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา การบริหารที่อาศัยกฎระเบียบและโครงสร้างตามระบบราชการเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอต่อสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจและปรับตัวอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารจึงต้องสามารถจัดการทรัพยากร พัฒนาบุคลากร สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี และเปิดโอกาสให้บุคลากรใช้ความรู้และความสามารถในการทำงานได้เต็มศักยภาพ (สถาพร พงษ์พิบูล, 2560) ประเด็นดังกล่าวทำให้สถานศึกษาอาชีวศึกษา ต้องบริหารเชื่อมโยงทั้งงานวิชาการ งานบุคลากร เทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ และความร่วมมือกับสถานประกอบการ การเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัลจึงทำให้ความสำเร็จของสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางการบริหารหลายด้านร่วมกัน

ในบริบทสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรี มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบประเด็นที่ควรศึกษาเพิ่มเติม งานของระเด่น ธรรมเนียม

และสนใจ สืบเสาะ (2568) พบว่า การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารจัดการของบุคลากรจากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อจำแนกตามอายุและประสบการณ์การทำงานพบความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ผลดังกล่าวสะท้อนว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารของสถานศึกษาในพื้นที่ที่มีความก้าวหน้าในระดับหนึ่ง แต่ความพร้อมและการรับรู้ของบุคลากรยังไม่เป็นไปในลักษณะเดียวกันทั้งหมด ประเด็นนี้มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลต้องอาศัยทั้งระบบบริหาร บุคลากร เทคโนโลยี และการประสานการทำงานร่วมกัน แม้ว่าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลในบริบทอาชีวศึกษาแล้ว แต่งานศึกษาว่าปัจจัยทางการบริหารด้านใดมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรีในยุคดิจิทัลยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะงานในพื้นที่ที่พบส่วนใหญ่มุ่งศึกษาระดับการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีหรือเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร จึงยังไม่สามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยทางการบริหารแต่ละด้านมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษามากน้อยเพียงใด และปัจจัยใดสามารถให้พยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารได้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรีในยุคดิจิทัล โดยศึกษาระดับของปัจจัยทางการบริหาร และระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการในการพัฒนากำลังคนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลและระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเป็นการบริหารที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ร่วมกับกระบวนการบริหาร เพื่อสนับสนุนการวางแผน การตัดสินใจ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร และการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี การศึกษาของทinker เผ่ากัณฑ์ และกัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์ (2565) อธิบายว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลเกี่ยวข้องกับการสร้างวัฒนธรรมที่รองรับการเปลี่ยนแปลง การจัดการความรู้ การทำงาน

เป็นเครือข่าย การยอมรับนวัตกรรม และการจัดให้ครูและบุคลากรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ ขณะที่ว่าสนา
ดิษฐ์ประดับ และคณะ (2567) ให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน
การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ในบริบทของ
อาชีวศึกษา การบริหารในยุคดิจิทัลมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะของการผลิตกำลังคน เนื่องจากครู
อาชีวศึกษาต้องมีทั้งความรู้ทางวิชาชีพ ความสามารถทางการสอน และทักษะดิจิทัล ขณะที่ผู้บริหารต้อง
สามารถสนับสนุนการพัฒนาครู จัดสรรทรัพยากร กำกับคุณภาพการเรียนการสอน และสร้างความร่วมมือกับ
ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง OECD (2021b) ระบุว่า การพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาต้องอาศัยทั้งผู้บริหารที่มีความ
พร้อม ครูที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง วิธีการสอนที่เหมาะสม และการเข้าถึงเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่
จำเป็น

จากการสังเคราะห์แนวคิดด้านการบริหารสถานศึกษาและการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล การวิจัยครั้ง
นี้กำหนดปัจจัยทางการบริหาร 6 ด้าน ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานภายในสถานศึกษา
ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การวางแผน การจัดองค์การ การกำหนดเป้าหมาย
การประสานงาน การติดตาม และการปรับปรุงการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา กระบวนการ
บริหารที่มีทิศทางและสามารถปรับตามสถานการณ์เป็นพื้นฐานของการนำทรัพยากรและบุคลากรไปใช้
ให้เกิดผลตามเป้าหมาย

2) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ภาวะผู้นำ วิสัยทัศน์ การตัดสินใจ และ
ความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้สนับสนุนการบริหาร ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อคุณภาพสถานศึกษา
ผ่านการกำหนดทิศทาง การพัฒนาครู การจัดสภาพแวดล้อม และการส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดย
การศึกษาของ Agirdag และ Muijs (2023) แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาภาวะผู้นำของสถานศึกษา
มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา ขณะที่ Weng และ Tang (2014) พบว่ากลยุทธ์
ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ

3) ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ความรู้ ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติงาน
การพัฒนาวิชาชีพ และความพร้อมต่อการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ ครูเป็นผู้เชื่อมโยงนโยบายและการ
บริหารไปสู่ผลลัพธ์ของผู้เรียนโดยตรง โดยเฉพาะอาชีวศึกษาที่ครูต้องปรับทั้งความรู้ด้านวิชาชีพ วิธีการสอน
และทักษะดิจิทัลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานประกอบการ OECD (2021b) จึงเสนอให้พัฒนาครู
อาชีวศึกษาด้านทักษะการสอน ทักษะดิจิทัล รวมถึงความรู้ที่สัมพันธ์กับตลาดแรงงานอย่างต่อเนื่อง

4) ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดหลักสูตร วิธีสอน กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและ
ประเมินผล รวมถึงการใช้สื่อและเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ถือเป็นกระบวนการหลักที่
เชื่อมการบริหารสถานศึกษากับผลลัพธ์ของผู้เรียนโดยตรง สอดคล้องกับ OECD (2021b) ระบุแนวทาง
การสอนที่มีนวัตกรรมสามารถช่วยพัฒนาทั้งทักษะวิชาชีพ ทักษะดิจิทัล และทักษะทั่วไปที่ตลาดแรงงาน
ต้องการ

5) ด้านทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษา หมายถึง ความพร้อมของอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนและการทำงาน ทรัพยากรและสภาพแวดล้อมมีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานของครูและนักเรียน โดย Demirtas-Zorbaz et al. (2021) ชี้ว่าสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

6) ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง ความพร้อมของระบบดิจิทัล อุปกรณ์ โปรแกรม ระบบสารสนเทศ เครือข่าย และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ เทคโนโลยีมีบทบาทในการสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูล การสื่อสาร การเรียนรู้ และการตัดสินใจของผู้บริหาร อย่างไรก็ตาม ประโยชน์จากเทคโนโลยีขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ร่วมกับภาวะผู้นำ บุคลากร และกระบวนการทำงาน งานของ Weng และ Tang (2014) พบว่ากลยุทธ์ด้านภาวะผู้นำเทคโนโลยีมีผลทางบวกและสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาได้

2. แนวคิดความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาพิจารณาความหมายของความสามารถของสถานศึกษาในการดำเนินงานจนเกิดผลตามเป้าหมาย ทั้งต่อผู้เรียนและต่อความสามารถขององค์กรในการปรับตัว แนวคิดดังกล่าวมีฐานใกล้เคียงกับแนวคิดประสิทธิผลขององค์กรของ Mott (1972) ซึ่งถูกนำมาประยุกต์ในการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยให้ความสำคัญกับผลผลิตขององค์กรและความสามารถในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม แนวคิดนี้ถูกนำมาอธิบายประสิทธิผลของสถานศึกษาผ่านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การพัฒนาทัศนคติทางบวก ความสามารถในการปรับตัวของสถานศึกษา และความสามารถในการแก้ปัญหาภายในองค์กร โดยการศึกษาครั้งนี้ กำหนดความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาไว้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก หมายถึง ความสามารถของสถานศึกษาในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่เหมาะสมต่อการเรียน วิชาชีพ ตนเอง และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น 2) การผลิตผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดความรู้และสมรรถนะตามหลักสูตรและบรรลุผลทางการเรียนตามเป้าหมาย และ 3) การปรับตัวและการพัฒนาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม หมายถึง ความสามารถของสถานศึกษาในการปรับการบริหาร การจัดการเรียนรู้ บุคลากร และทรัพยากรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี และความต้องการกำลังคน ทั้ง 3 ด้านสะท้อนถึงผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนและความสามารถของสถานศึกษาในการดำรงและพัฒนาการดำเนินงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ในภาพรวม ความสำเร็จของสถานศึกษาเกิดจากการทำงานร่วมกันของหลายองค์ประกอบ การบริหารจัดการ และผู้บริหารเป็นส่วนกำหนดทิศทางและจัดระบบการทำงาน ครูและบุคลากรเป็นผู้ดำเนินงานและถ่ายทอดกระบวนการไปสู่ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการหลักในการสร้างผลลัพธ์ทางการศึกษา ส่วนทรัพยากร สภาพแวดล้อม และเทคโนโลยีทำหน้าที่สนับสนุนให้กระบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นได้ตาม

เป้าหมาย จากหลักฐานจากงานวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำ การจัดสภาพแวดล้อม การพัฒนาครู คุณภาพการสอน และการใช้เทคโนโลยีต่างมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์หรือประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับที่แตกต่างกัน ดังนั้น การศึกษาปัจจัยทั้ง 6 ด้านร่วมกันจึงอธิบายปัจจัยมีอิทธิพลและสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรีในยุคดิจิทัลได้

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา และวิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 7 แห่ง รวมทั้งสิ้น 337 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26 คน และครูผู้สอน จำนวน 311 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวน 189 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คน และครูผู้สอน จำนวน 175 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างอ้างอิงตารางของ Krejcie และ Morgan (1970) จากนั้น ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะของประชากรแต่ละกลุ่ม โดยผู้บริหารสถานศึกษาใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 14 คน โดยคัดเลือกจากผู้บริหารที่มีบทบาทโดยตรงต่อการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการ และการดำเนินงานของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล และให้ครอบคลุมสถานศึกษาทั้ง 7 แห่ง ส่วนครูผู้สอนใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสถานศึกษาทั้ง 7 แห่งเป็นชั้นของการสุ่ม และจัดสรรจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนครูในแต่ละสถานศึกษา ก่อนสุ่มครูภายในแต่ละสถานศึกษาให้ได้กลุ่มตัวอย่างรวม 175 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานหรือการดำรงตำแหน่ง ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)
- 2) ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่การพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก การผลิตผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการปรับตัวและการพัฒนาของสถานศึกษาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5-point Rating Scale) และ
- 3) ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการ ผู้บริหาร

สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอน ทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเสนอแบบสอบถามต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คนพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรและคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย และตรวจสอบความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.945

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดคะแนนจาก 5 หมายถึงระดับมากที่สุด ถึง 1 หมายถึงระดับน้อยที่สุด ส่วนการแปลผลค่าเฉลี่ยควรระบุเกณฑ์ที่ผู้วิจัยใช้จริงให้ชัดเจน เช่น 4.21-5.00 หมายถึงมากที่สุด 3.41-4.20 หมายถึงมาก 2.61-3.40 หมายถึงปานกลาง 1.81-2.60 หมายถึงน้อย และ 1.00-1.80 หมายถึงน้อยที่สุด

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี จากนั้นส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทางอีเมลหรือแอปพลิเคชัน LINE ก่อนตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดของแบบสอบถาม และวิธีการตอบให้ผู้เข้าร่วมทราบเมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลแล้วได้แบบสอบถามที่นำมาใช้วิเคราะห์จำนวน 189 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลและนำข้อมูลที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลทั้ง 6 ด้าน และระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ 3) วิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดตัวแปรอิสระจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ การบริหารจัดการ (X1) ผู้บริหารสถานศึกษา (X2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา (X3) การจัดการเรียนการสอน (X4) ทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษา (X5) และเทคโนโลยีทางการศึกษา (X6) ส่วนตัวแปรตามคือความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา (Y)

การเลือกใช้วิธี Stepwise Multiple Regression มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาว่าจากตัวแปรอิสระทั้ง 6 ด้าน ตัวแปรใดสามารถเพิ่มความสามารถในการพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญเมื่อพิจารณาพร้อมกัน และเพื่อจัดลำดับตัวแปรที่เข้าสู่สมการพยากรณ์ตามเกณฑ์ทางสถิติ ทั้งนี้ ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ควรตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ได้แก่ ความเป็นเชิงเส้น

ของความสัมพันธ์ การแจกแจงของค่าคลาดเคลื่อน ความแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนที่คงที่ ความเป็นอิสระของค่าคลาดเคลื่อน และภาวะพหุสัมพันธ์ร่วมระหว่างตัวแปรอิสระ

ผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลและระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำนวน 6 ด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ด้านการบริหารจัดการ (X1)	4.38	0.55	มากที่สุด
ด้านผู้บริหารสถานศึกษา (X2)	4.45	0.54	มากที่สุด
ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา (X3)	4.51	0.46	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนการสอน (X4)	4.51	0.41	มากที่สุด
ด้านทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษา (X5)	4.44	0.48	มากที่สุด
ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา (X6)	4.46	0.46	มากที่สุด
รวม	4.46	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านครูและบุคลากรทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.46) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.54) ด้านทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.48) และด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำนวน 3 ด้าน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
การพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Y1)	4.18	0.49	มาก
การผลิผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Y2)	4.21	0.46	มากที่สุด

ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
การปรับตัวและการพัฒนาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม (Y3)	4.35	0.56	มากที่สุด
รวม	4.25	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการปรับตัวและการพัฒนาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.56) รองลงมา คือ การผลิตผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.46) ส่วนการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.49)

2. อิทธิพลของปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา 6 ด้านเป็นตัวแปรพยากรณ์ และความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรตาม แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยการบริหารที่พยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E.	β	t	Sig
ด้านทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษา (X5)	0.384	0.066	0.376	5.768	< .001
ด้านการจัดการเรียนการสอน (X4)	0.303	0.064	0.302	4.758	< .001
ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา (X6)	0.284	0.045	0.330	6.235	< .001
ด้านผู้บริหารสถานศึกษา (X2)	0.257	0.064	0.268	3.993	< .001
ด้านการบริหารจัดการ (X1)	0.243	0.050	0.288	4.857	< .001
ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา (X3)	0.210	0.063	0.187	3.319	.001
ค่าคงที่ (Constant)	2.122	0.422		5.028	< .001

R = 0.914, R² = 0.836, Adjusted R² = 0.830, Standard Error of the Estimate = 0.191

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยการบริหารทั้ง 6 ด้านเข้าสู่สมการพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ ด้านทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษา (X5) ด้านการจัดการเรียนการสอน (X4) ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา (X6) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา (X2) ด้านการบริหารจัดการ (X1) และด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา (X3) โดยตัวแปรทุกตัวมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเป็นบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติ แบบจำลองมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.914 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R²)

เท่ากับ 0.836 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 6 ด้านร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาได้ร้อยละ 83.6 เมื่อปรับค่าตามจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้ว มีค่า Adjusted R² เท่ากับ 0.830 ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า (Standard Error of the Estimate) เท่ากับ 0.191

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานพบว่า ด้านทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษา ($\beta = 0.376$) มีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\beta = 0.330$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\beta = 0.302$) ด้านการบริหารจัดการ ($\beta = 0.288$) ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ($\beta = 0.268$) และด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ($\beta = 0.187$) ตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากขนาดของค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานในแบบจำลองสุดท้าย และไม่ใช่ลำดับเดียวกับค่าเฉลี่ยของแต่ละปัจจัยในตารางที่ 1 เนื่องจากค่าเฉลี่ยสะท้อนระดับความคิดเห็น ขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยสะท้อนความสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละตัวกับความสำเร็จเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่นในสมการแล้ว สามารถเขียนสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.122 + 0.384X_5 + 0.303X_4 + 0.284X_6 + 0.257X_2 + 0.243X_1 + 0.210X_3$$

ส่วนสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z}Y = 0.376Z(X_5) + 0.302Z(X_4) + 0.330Z(X_6) + 0.268Z(X_2) + 0.288Z(X_1) + 0.187Z(X_3)$$

จากสมการพบว่า ปัจจัยทางการบริหารทั้ง 6 ด้านมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก แสดงว่าการเพิ่มขึ้นของคะแนนปัจจัยแต่ละด้านสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของคะแนนความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นในแบบจำลองให้คงที่

อภิปรายผล

1. ระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลและระดับความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาพบว่า ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาโดยรวมและทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านครูและบุคลากรทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ขณะที่ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยการปรับตัวและการพัฒนาให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีมีการบริหารและการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีค่อนข้างมาก เนื่องจากลักษณะของอาชีวศึกษาต้องเชื่อมโยงการเรียนรู้กับทักษะวิชาชีพ เทคโนโลยี และความต้องการของสถานประกอบการ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีจึงกระทบต่อครู วิธีสอน และการจัดการสถานศึกษาโดยตรง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับประเด็น ธรรมเนียม และสนใจ สืบเสาะ (2568) ที่พบว่า การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี

สารสนเทศในการบริหารงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรีอยู่ในระดับมาก และยังพบความแตกต่างตามอายุและประสบการณ์ของบุคลากร ซึ่งชี้ว่าพื้นที่ที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้จริง แต่ระดับความพร้อมของบุคลากรยังแตกต่างกัน นอกจากนี้ Klinbumrung et al. (2025) พบว่าการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้และการฝึกอบรมสามารถเพิ่มทักษะดิจิทัลของครูอาชีวศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าคุณภาพของครูและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเปลี่ยนผ่านทางดิจิทัลในอาชีวศึกษา

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวกเป็นเพียงด้านเดียวที่อยู่ในระดับมาก ขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถของสถานศึกษาในการปรับตัวอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยเห็นว่าผลดังกล่าวอาจสะท้อนว่าการปรับระบบบริหาร เทคโนโลยี และกระบวนการเรียนรู้สามารถดำเนินการผ่านนโยบายและการจัดการของสถานศึกษาได้ค่อนข้างชัดเจน แต่การพัฒนาทัศนคติของผู้เรียนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ส่วนบุคคล แรงจูงใจ การเห็นคุณค่าของวิชาชีพ และสภาพแวดล้อมทางสังคม จึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ช้ากว่าองค์ประกอบด้านการบริหาร การศึกษาด้านทักษะของประเทศไทยในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้งทักษะและทัศนคติต่อการเรียนรู้ เนื่องจากความพร้อมของกำลังคนไม่ได้ขึ้นอยู่กับความรู้ทางวิชาชีพเพียงด้านเดียว จึงเป็นประเด็นที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาควรให้ความสำคัญควบคู่กับการลงทุนด้านเทคโนโลยีและการพัฒนาการเรียนการสอน

2. ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา มีข้อค้นพบคือ ปัจจัยทางการบริหารทั้ง 6 ด้านสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาได้ในระดับสูง โดยเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานพบว่าด้านทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษามีน้ำหนักสูงสุด ตามด้วยเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามลำดับ ประเด็นนี้แสดงให้เห็นว่า ความสำเร็จของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลนอกจากการมีผู้บริหารหรือครูที่มีความสามารถเป็นปัจจัยหลัก ยังต้องมีเงื่อนไขสนับสนุนให้บุคลากรสามารถนำความสามารถนั้นไปใช้ได้จริง โดยเฉพาะอาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์ ระบบเครือข่าย แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการจัดการอาชีวศึกษา สำหรับการเรียนสายวิชาชีพ ทรัพยากรเหล่านี้มีผลโดยตรงต่อโอกาสที่ผู้เรียนจะได้ฝึกปฏิบัติและพัฒนาสมรรถนะตามลักษณะงานจริง ข้อค้นพบดังกล่าวสามารถต่อยอดงานเดิมที่มักเน้นภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นหลัก จากการศึกษาของนิทัศน์ บุญมา และมิตรภาณี พุ่มกล่อม (2568) พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับสูงกับการบริหารงานตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ขณะที่ กิ่งกาญจน์ เทพกีฬา และคณะ (2567) พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลบางด้านสามารถร่วมกันพยากรณ์สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูได้ แต่ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาปัจจัยหลายด้านพร้อมกัน ปัจจัยเชิงโครงสร้างและทรัพยากรอาจมีบทบาทมากกว่าปัจจัยด้านบุคคล นอกจากนี้ Songsri et al. (2025) ซึ่งศึกษาภาพอนาคตเทคโนโลยีการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาไทยระหว่างปี ค.ศ. 2024–2034 ยังพบว่า การพัฒนาในอนาคตเกี่ยวข้องกับทั้งเนื้อหา วิธีสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ความรู้และทักษะวิชาชีพ รวมถึงการวิจัย จึงสนับสนุนข้อค้นพบของงานนี้ว่า

การบริหารอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัลควรพัฒนาเป็นระบบ โดยเชื่อมโยงคน กระบวนการ ทรัพยากร และเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน

สรุป

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรีในยุคดิจิทัล มีผลการศึกษาสะท้อนว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีมีความพร้อมด้านการบริหารในยุคดิจิทัลในระดับสูง ทั้งด้านบุคลากร การจัดการเรียนการสอน เทคโนโลยี ทรัพยากร และการบริหารจัดการ ขณะเดียวกัน ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสถานศึกษามีความเด่นด้านการปรับตัวและการพัฒนาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ส่วนการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวกยังมีระดับต่ำกว่าผลลัพธ์ด้านอื่น จึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม ขณะที่ผลการวิเคราะห์เชิงพยากรณ์ทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนว่า การมีปัจจัยแต่ละด้านอยู่ในระดับสูงไม่ได้หมายความว่าปัจจัยนั้นจะมีอิทธิพลต่อความสำเร็จสูงตามไปด้วย โดยด้านทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษามีน้ำหนักในการพยากรณ์สูงที่สุด รองลงมาคือ เทคโนโลยีทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ผลดังกล่าวสะท้อนลักษณะของอาชีวศึกษาที่ต้องอาศัยสภาพแวดล้อม เครื่องมือ ระบบเทคโนโลยี และพื้นที่ฝึกปฏิบัติในการเชื่อมการบริหารไปสู่ผลลัพธ์ของผู้เรียน การพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัลจึงควรพิจารณาปัจจัยทั้ง 6 ด้านร่วมกัน โดยให้ความสำคัญกับการจัดทรัพยากรและเทคโนโลยีให้พร้อมต่อการเรียนรู้ การพัฒนารูปแบบการสอน และการเสริมความสามารถของผู้บริหาร ครู และบุคลากรให้สามารถใช้ทรัพยากรดังกล่าวได้ตรงกับเป้าหมายของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักในการพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาสูงที่สุด สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษาเป็นลำดับต้น โดยการสำรวจความพร้อมของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ เครื่องมือฝึกวิชาชีพ ระบบเครือข่าย และแหล่งเรียนรู้ แล้วจัดลำดับการลงทุนตามความจำเป็นของแต่ละสาขาวิชา
2. สถานศึกษาควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะระบบสารสนเทศ อุปกรณ์ดิจิทัล เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และโปรแกรมที่สนับสนุนการเรียนการสอน ทั้งนี้ ควรพัฒนาความสามารถของผู้ใช้ควบคู่กับการจัดหาเทคโนโลยี เพื่อให้การลงทุนเกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา
3. เนื่องจากด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีความสามารถในการพยากรณ์ความสำเร็จของสถานศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงเทคโนโลยีกับการฝึก

ปฏิบัติทางวิชาชีพ สนับสนุนให้ครูพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้สถานการณ์จริง เครื่องมือดิจิทัล และการประเมินสมรรถนะที่สัมพันธ์กับความต้องการของสถานประกอบการ

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบบริหารที่ใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจมากขึ้น โดยนำข้อมูลด้านผู้เรียน บุคลากร ทรัพยากร ผลสัมฤทธิ์ และการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการวางแผน ติดตาม และปรับปรุงการดำเนินงาน รวมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบและเป้าหมายการพัฒนาด้านดิจิทัลให้ชัดเจนในระดับสถานศึกษา

5. แม้ว่าด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาจะมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง แต่ผลการวิเคราะห์พยากรณ์แสดงให้เห็นว่าการมีบุคลากรที่มีความพร้อมเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ หากขาดทรัพยากร เทคโนโลยี และระบบสนับสนุนที่เหมาะสม ดังนั้น สถานศึกษาควรพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่องตามความแตกต่างของทักษะและประสบการณ์ เชื่อมโยงกับงานที่ปฏิบัติจริงและทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษา

6. สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทัศนคติทางบวกของผู้เรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นมิติของความสำเร็จที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ควรจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาชีพ มีเป้าหมายในการเรียนและการทำงาน ตลอดจนสร้างประสบการณ์เชิงบวกผ่านการฝึกงาน การแนะแนวอาชีพ และความร่วมมือกับสถานประกอบการ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาในพื้นที่หรือภูมิภาคอื่น และเปรียบเทียบตามขนาด ประเภท หรือบริบทของสถานศึกษา เพื่อพิจารณาว่าปัจจัยที่พบในการศึกษานี้สามารถอธิบายความสำเร็จในบริบทอื่น

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยทางการบริหารด้วยวิธีวิเคราะห์ที่สามารถตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ละเอียดขึ้น เช่น การวิเคราะห์เส้นทางหรือแบบจำลองสมการโครงสร้าง โดยอาจเพิ่มตัวแปรด้านภาวะผู้นำดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร ความพร้อมด้านดิจิทัล หรือความร่วมมือกับสถานประกอบการ

3. ควรใช้การวิจัยแบบผสมผสาน โดยนำผลเชิงปริมาณไปศึกษาต่อด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้แทนสถานประกอบการ โดยเฉพาะประเด็นที่พบว่าทรัพยากรแวดล้อมทางการศึกษามีน้ำหนักในการพยากรณ์สูง และการพัฒนาทัศนคติทางบวกของผู้เรียนมีระดับต่ำกว่ามิติอื่น เพื่ออธิบายสาเหตุและเงื่อนไขที่อยู่เบื้องหลังข้อค้นพบดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2567). นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568–2569.
- กึ่งกาญจน์ เทพกีฬา, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, และวรรณวิศา สืบนุสรณ์ คล้ายจำแลง. (2567). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่ม 6 ในยุค VUCA World. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 13(4), 1–12.
- โซษิตา ศิริมัน. (2564). ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. ใน *รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ “สู่ชีวิตวิถีใหม่ ด้วยงานวิจัยทางสุขภาพและการบริการ” ครั้งที่ 8 ประจำปี พ.ศ. 2564* (น. 407–416).
- ทินกร เผ่ากันทะ, และกัลยารัตน์ เมธีวีรวงศ์. (2565). แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 4(2), 37–46.
- นิทัศน์ บุญมา, และมิตรภาณี พุ่มกล่อม. (2568). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงาน ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 15(4), 56–69.
- ระเด่น ธรรมนิยม, และสมใจ สืบเสาะ. (2568). การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารจัดการงานอาชีวศึกษา ในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารวิชาการการจัดการภาครัฐและเอกชน*, 7(2), 579–593.
- วาสนา ดิษฐ์ประดับ, กาญจนา บุญส่ง, และเสนาะ กลิ่นงาม. (2567). ภาวะผู้นำกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 35(3), 1–14.
- สถาพร พฤษภูมิกุล. (2560). การบริหารการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 28(2), 36–48.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566–2570*.
- Agirdag, O., & Muijs, D. (2023). School leadership development and academic achievement: Effectiveness of the High Performing Schools programme. *International Journal of Educational Research*, 122, 102248. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2023.102248>
- Demirtas-Zorbaz, S., Akin-Arikan, C., & Terzi, R. (2021). Does school climate that includes students' views deliver academic achievement? A multilevel meta-analysis. *School Effectiveness and School Improvement*, 32(4), 543–563. <https://doi.org/10.1080/09243453.2021.1920432>

- Klinbumrung, K., Surpare, K., & Sukmak, P. (2025). The development of modern learning activities and strengthening training model to promote digital skills for vocational teachers in Thailand. *International Journal of Industrial Education and Technology*, 7(1). <https://doi.org/10.55003/IJiet.7107>
- OECD. (2021a). *Vocational education and training in Thailand*. OECD Publishing.
- OECD. (2021b). *Teachers and leaders in vocational education and training*. OECD Publishing.
- OECD. (2024). *OECD digital economy outlook 2024 (Volume 2): Strengthening connectivity, innovation and trust*. OECD Publishing.
- Songsri, S., Chumraksa, C., Sirikunpipat, P., & Kasinant, C. (2025). Foresigh 2024–2034: The future landscape of educational technology and communications management in Thailand's vocational institutions. *International Journal of Industrial Education and Technology*, 7(1), 1-16. <https://doi.org/10.55003/IJiet.7103>
- Weng, C.-H., & Tang, Y. (2014). The relationship between technology leadership strategies and effectiveness of school administration: An empirical study. *Computers & Education*, 76, 91–107. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2014.03.010>